મોતીમીયા ને ફુલવંતી

ફારસ.

દોહરો.

ફારસ ફુલવંતી તણું, વાંચી કરો વિચાર;
પરનારીની પ્રીતથી, થયા કૈંક ખુવાર. ૧

પ્રસિદ્ધ કર્તા

લલુ વલ્લભ ધોલેરાવાળા.

મુ૦ વિરમગામ.

વેચવા માટે સામટી મંગાવનારને કમીશન ઘણુંજ સારૂ આપવામાં આવશે.

અમદાવાદ યુનિયન પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ.

સંવત ૧૯૪૬ સને ૧૮૯૦

કીમત એક આનો.

સોંઘુ ભાડું છે સીકપુર જાવ, વાંચી વાત વિવેકી થાવ.

મોતીમીયા ને ફુલવંતી ફારસ.

પ્રવેશ ૧ લો.

(ફુલવંતી ખુરશીપર બેઠીછે તીવાતેનો ખાવીંદ મોતીમીયા દાખલ થાયછે)

મોતીમીયા—કયું પ્યારી ઉદાસમે કાયકૂં બેઠી હયે.

ફુલવંતી—નહીજી ઉદાસ મેનો નહીહું ઔર મેરે દીલમે ઐસા બીચાર આયા કે બેઠે બેઠે અપના ગુજરા કીસતરેસે ચલેગા કુચ્છ કામ ધંધા હોવેતો ઠીક.

મોતીમીયાં—પ્યારી મેરે દીલમે ભી એજ બીચાર આયાહે તો મે પરદેશમે નોકરી કરને જાઉંગા ઔર મુજે ખુશીસે રજા દે.

ફુલવંતી—પ્યારે અપના કહેના સચહે લેકીન હું પણ આપની સાથે આઉંગી.

મોતીમીયા—નહી નહી પ્યારી તુમ ઈહા રહોગે પરદેશમે મત આના.

ફુલવંતી—પ્યારા મે એકલી કીસ તરસે રહુંગી અપના દોસ્તદાર હોવેસો ભલામણ કરના.

મોતીમીયા—હાંહાં ઉસકા બંદોબસ્ત કરૂંગા અપના દોસ્ત હમીરખાં કરકે પલટનકા ઉપરી હે ઉસકુ મે બોલાતાહું (હમીરખાને બોલાવે છે.) હમીરખાં અંદરથી આવે છે.

હમીરખાં—ક્યાહે મીત્ર મોતીમીયાં.

મોતીમીયા—દેખો મીયા હમીરખાં મે પરદેશ જાતાહું તુમ અપને ઘરમે રહેના.

હમીરખાં—બહોત અચ્છા મે રહુંગી પણુ તુમારી ઓર રતકું કેના કે હમીરખાં કુચ્છ ચીજ માગેસો દેવણા.

મોતીમીયા—અયે પ્યારી મેરી બાત સુન હમીરખાં કુચ્છ ચીજ માગેસો દેના જબ તેરા સબ કામ કરેગા (હમીરખાંને) હમીરખાં અબ સંભાળ રખના.

ફુલવંતી—બહોત અચ્છા મેહે સીરદાર જલદી આના ઓર કાગદ લખના.

મોતીમીયા જાયછે ફુલવંતી એકલી બેઠીછે તીહાં અમીરખાં દાખલ થાયછે.

હમીરખાં—અયે ફુલવંતી તુને જે કુચ્છ કીયાહે સો દેના ચઈએ.

ફુલવંતી—ક્યા દઉંગી બોલો. લાડુ જેલબી પેંડા બરફી.

હમીરખાં—એ કુચ્છ નહી ચઈતાહે. મેંતો કેરીયા મંગતાહું

ફુલવંતી—અછા તુમ ઠેરો કેરીયા મંગાવતીહુ.

હમીરખાં—અયે ફુલવંતી એ ખાનેકી કેરીયા નહી મેતો મહોબતકી મંગતાહું.

ફુલવંતી—એ બાતમેં મે ખુશીહું ઓર તુમ રાતકા આઠ બજે આના.

હમીરખાં—ફુલવંતી અબ જાતાહું (જાયછે)

ફુલવંતી—દેખો મીયા હમીરખાંકી દાનત બીગડી અબ એ બાત મેં કોટવાલકું જાહેર કરું:

પ્રવેશ ૨ જો. સ્થળ રસ્તો.

(ફુલવંતી એકલી ઉભીછે અને કોટવાળ દાખલ થાયછે)

કોટવાળ—અયે ઓરત રાતકી બખતમેં કાયકું ખડીહે. કામ હેસો બોલદે.

ફુલવંતી—અપના સેહેરમે હમીરખાંહે ઉસ્ને મેરેપર બુરી નીગાહ કીઇ.

કોટવાળ—એસાહે જબ મેં હમીરખાંકું શીક્ષા કરૂગાં.

ફુલવંતી—બહોત અચ્છા મે જાતીહું સલામ હયે.

કોટવાળ—જરા ઠેરતે સહી અપના કામ હુવા કે ચેર ચલતીહે. હમેરે બી તેરા કામ હે.

ફુલવંતી—અજી કામહે સો બોલદો અપના કામ તુરત કરૂંગી.

કોટવાળ—પ્યારી કામતો એહી હે.હમેરે બી એક ચુંબા ચઇતા હે.

ફુલવંતી—બહોત અચ્છા રાતકા નવ બજે અપના મુકામપર આના.

કોટવાલ—બહોત અચ્છા રાતકા નવબજે આઉંગા.

ફુલવંતી—અબતો પ્રધાનકી પાસ જાઉં કોટવાલ બી મુવે એસે નીકલે.

(પ્રવેસ ૩ જો સ્થલ રસ્તો.)

(ફુલવંતી ઉભી છે ત્યાં પ્રધાનજી દાખલ થાય છે.)

પ્રધાન—અરે ઓરત રાતકી બખત મે કાયકું ખડી હે જલદી બોલ.

ફુલવંતી—જીનાબ મે ફરીયાદ કરને આઇ હું (કોટવાલને મેરેપર બુરી નીગાહ કીઇ.

પ્રધાન—નહી નહી કોટવાલ એસા નહી હે તોપણ મે તપાસ કરૂંગી.

ફુલવંતી—પ્રધાનજી મે જાતી હું સલામ હયે.

પ્રધાન—ઠેર તો સહી અપના કામ હુવા કે ચલતી હે

હમેરે બી એક ચુંબા ચહતા હે.

ફુલવંતી—એક ચુંબા તો કયા આપકું દસ ચુંબા દ-ઉંગી રાતકા દશબજે અપના મુકામપર આના.

પ્રધાન—બહોત અચ્છા મે જાતા હું પ્યારી સલામ હે

(જાયછે.)

ફુલવંતી—અરે ખુદા અબ કયા કરૂ મુવે પ્રધાનકી બી દાનત બીગડી પણ હાંહાં ઠીક હે અબતો બાદશાહકી પાસ જાઉંગાં.

(પ્રવેશ ૮ થો સ્થલ બાદશાહનો મેહેલ.

બાદસાહ—મેરે મહેલકે પાસ કોન ઓરત ખડીહે જ લદીશે બોલ દો.

ફુલવંતી—સાહેબ મે આબકી પાસ ફીરયાદ કરને આઇહું

બાદસાહ—કયા તુમારે ફીરીયાદ હે જલદી બોલો.

ફુલવંતી—મેરબાન અપના પ્રધાનજી હે ઉસને મેરેપર બુરી નીગાહ કીઇ.

બાદસાહ—મેરા પ્રધાન એસા નહી હવે.

ફુલવંતી—સાહેબ મે કસમખાકે કેતી હું.

બાદસાહ—બહોત અચ્છા મે પ્રધાનકું નોકરી બાદ કરૂંગા

ફુલવંતી—હજુર મે જાતી હું સલામ હેય.

બાદસાહ—ખડી રહે પ્યારી તેરેકું મે મેરી હુરમ કરનેકું મંગતા હું.

ફુલવંતી—બહોત અચ્છા સાહેબ રાતકા ઇગ્યારબજે ઘરકું આના.

બાદશાહ—પ્યારી મે જાતાં હું અબ રાતકા ઈગ્યારબ-જે આઉંગા (જાયછે.)

ફુલવંતી—દેખો મુવે બાદશાહકી બી નીગાહ બગડી લેકીન હું કુછ ફીકર નહી પહેલા તો મુવે હમીરખાં આયગે પીછે મુવે કોટવાલ આયગે ફીર પીછે પ્રધાન આયગે ઓર પીછે કમબખ્ત બાદસાહ આયગા ઠીક હે ચ્યાર જણકું અ ચ્છી તરસે ઘાટ ઘડુંગી તોજ મેરા નામ ફુલવંતી.

પ્રવેશ ૫ મો સ્થળ ફુલવંતીનું ઘર.

(ફુલવંતી એકલી બેઠીછે તીહાં હમીરખાં દાખલ થાયછે.)

હમીરખાં—અરે ફુલવંતી દરવાજો ખોલ હમીરખાં આયા હે

ફુલવંતી—દરવાજો ઉઘાડે છે ને હમીરખાં અંદર દાખલ થાય છે.

હમીરખાં—અયે ફુલવંતી હવે ટેકચુંબા દે આઉ તો દમકા બખ્ત ગયા.

ફુલવંતી—લીયો આ પાન સોપારી ખાવ પીછે મેં ચુંબા દેતી હું.

કોટવાલ—ઓ પ્યારી ફુલવંતી દરવાજા ખોલ કોટવાલ આયા હે.

ફુલવંતી—જરા ઠેરો બોલતી હું મે નાનેકું બેઠી હું.

હમીરખાં—ફુલવંતી એ કોન હે

ફુલવંતી—એતો સહેરકા કોટવાલ આયા હે.

હમીરખાં—મુને છુપાદે નહી તો મે મર જાવુંગા મેરીબેણુ મેરીમાઈ જલદી છુપા દે ફુલવંતી હમીરખાંને જુતા મારતી હે ઓર ઘરમેસે એક જુના ગોદડા લાકે ઉસકે શરીરપર ડાલતી હે ને દરવાજા ખોલતી હે.

કોટવાલ—કેમ ફુલવંતી દરવાજા ખોલનેકી દર લગી.

ફુલવંતી—મહેરબાન મે નાનેકું બેઠીથી તેથી દેર લગા તુમ ખુરશીપર બેઠો આ પાન સોપારી ખાવ ઓર કોઈ ગાના બોલો મુજે ગાયનકા બાત શોખ હે.

કોટવાલ—બહોત અચ્છા પ્યારી મે ગાયન સાંભરતા હું.

પ્રધાન—અયે ફુલવંતી દરવાજા ખોલ.

ફુલવંતી—જીનાબ દેરો ખોલતી હું.

કોટવાલ—એ કોન પ્રધાન હે અરે તેરા સત્યનાશ જાવે મુજે છુપાદે નહી તો ફજેતરમે મેરાજાન જાયગા જલદી છુપાદે મેરિમાઈ.

ફુલવંતી—તુમ એ ચદર ઓઢકે ખુરશી પીછે બેઠજાવ.
(પ્રધાન દાખલ થાય છે.)

પ્રધાન—ક્યું પ્યારી ફુલવંતી હે તો ખુશીમાં.

ફુલવંતી—હા જીનાબ બહોત ખુસી મે હું આપ ખુરશી પર બેઠો મે પાન સોપારી લાતી હું મુજે એક ગાના સુનાઓ યાર મુજે ગાયન બાત સોખ હે.

પ્રધાન—બહોત અચ્છા પ્યારી મે ગાયન અભી સુનાઉ

બાદસાહ—અયે ફુલવંતી દરવાજા ખોલ.

પ્રધાન—એ કોન બાદસાહ આયા ફુલવંતી મુજે જલદીસે છુપાદે નહી તો મે મારા જાઉંગા મેરાબેટી ઓર મેરી બેણ જલદી છુપાદે પ્રધાનકું પેટીકી અંદર છુપાતી હે ઓર બાદસાહકું લાકે ખુરશીપર બેઠાતી હે.

બાદશાહ—ક્યું પ્યારી હે તો ખુશી મેં.

ફુલવંતી—હાજી મેં ખુસીમેં હું જીનાબ એ પાન સોપારી ખાવ આપકું એક અચ્છા ગાયન સુનાતી હું.

પટાવાલો—(એકદમ) ફુલવંતી તુમારા કાગદ હે એસો ઓર ચ્યાર પઈસા લાવ કાગદ નાટપેઠ હયે.

બાદસાહ—પ્યારી ફુલવંતી મે હજી બેઠ રહુ કે કયા.

ફુલવંતી—જીનાબ આપ જરા કોટડીકી અંદર બેઠો મે કાગદ પઢા કે આતી હું લેકીન એ કાગદ મેરે ખાંવીદકા હે બોકી સકી પાસ પઢાઉં જરા વીચાર કરીને હાંહાં અપને પડોસમે ફોફલસા છે તેને બોલાવું.

ફુલવંતી—ફોફલસા ઘરકું ચલોને તુમારા થોરા કાંમ હે

ફોફડસા—ફુલવંતી તમારૂ કામ તો પુરેપુરૂ કરસું.

ફુલવંતી—આ કાગદ આયા હે તે મુજે સુનાઓ.

ફોફડસા -કાગદ આડો અવડો ફેરવીને એકદમ પોક મુકે (એના બાપડીઆરે) ફુલવંતી પણ રોનેકું લગી.

ફુલવતી—કાગદમે કયા લીખા હે ફોફલસા જલદીસે બોલદો કયા મેરા ખાવીંદ મર ગયા કે કયા.

ફોફલસા -તમારો ધણીતો નથી મુવો એતો હું ભણ્યો નથી તેમાં રોવુંછું.

ફુલવંતી—ચલ મુવે પીટણીપડયો ભડવે નીકલ મેરે મકાનમેંસે (ફોફલસા જાયછે) ઓર ફુલવંતી બીચાર કરતીહે હવે કીસકુ બુલાઉ હાંહાં બાદસાકી હુરમકું બુલાઉ હુરકુ બોલાકે અપને મકાનપે બેઠાતી હયે.

હુરમ—અયે ઓરત તુને મુઝે કાયકું બોલાઈ.

ફુલવંતી —અયે હુરમ તુમારા બાદસાહ કીહા ગયાહે.

હુરમ—બહાર હવાખાનેકું ગયા હે.

ફુલવંતી—કભી મેરે ઘરમેસે નીકાલુ તો આપ કયા કરોગે

હુરમ—તો મે જુત્તીઆ મારૂંગી.

ફુલવંતી—હુરમસાહેબ બહાર આજાવ ચુંબો દેતીહુ

બાદસાહ—ફુલવંતી અબ જલદીસે ચુંબાદે બહોત દેર હોગઇ.

હુરમ—કેયા જીનાબ ચુંબા લેનેકું આમાહો (બાદસાહ

સરમાઇને નીચું જુવેછે) ને હુરમ જુત્તીયા મારેછે.

ફુલવંતી—હુરમ તુમારી પ્રધાનજી કીધર હે.

હુરમ—એતો સહેરકી ચોકી કરનેકું ગયાહે.

ફુલવંતી—કભી મેરા ઘરમેસે નીકાલુંતો ક્યા કરેગે.

હુરમ—ઉસ્કું મે અચ્છી તરસે જુત્તિયા મારૂંગી (પ્રધાનને બહાર નીકાલેછે અને હુરમ જુત્તિયા મારે છે

ફુલવંતી—હુરમ તુમારા કોટવાળ કીધા હે

હુરમ –એતો નાકેપર બેઠા હે.

ફુલવંતી—નહીં નહીં એતો મેરા ઘરમસે નીકાલતીહુ (કોટવાળ સાહેબ બહાર આજાવ આપકું ચુંબા દેતીહુ કોટવાળ બહાર આવેછે અને હુરમને તથા બાદશાહને તથ પ્રધાનને દેખીને ગભરાય છે.

હુરમ –કયું કોટવાળ કાયકું આયાથા. એમ કહી જુત્તિઆ મારેછે.

ફુલવંતી—હુરમ તુમેરા પલટનકા ઉપરી હમીરખાં ક્યાહ

હુરમ—ઓતો કુચ્છ પલટનમે હોયગા.

ફુલવંતી—દેખો મેરા ઘરમેસે નીકાલતીહું (હમીરખા ચલો તુમકું ચુંબા દઉંગી.

હમીરખાં—મેરી પ્યારી હવે જલદીસે ચુબાદે એટલામા હુરમ નેબાદશાહને પ્રધાનને તથા કોટવાલને દેખી એકદમ ગભરાઇ જાયછે.

બાદશાહ—હમીરખાં તુમ કાયકુ આયાતા.

હમીરખાં—જેસે તુમ આયાહો એસે હમભ્આયાતા

બાદશાહ—ઓ પ્રધાનજી તુમ કાયકુ આયાતા.

પ્રધાન—એ ખુબ સુરત ઓરતે હમકું ફસાદીયા.

કોટવાળ—હમકું પણ એ ઓરતે ફસા દીયા.

સર્વપાત્રો—મહેરબાન સાહેબો જે કોઇ પરસ્ત્રીની આબર લેવા ચાલસે તેના આવા હાલ થશે માટે આ ફારસપરથી દાખલો લેઈ સઉ સઉના મનમાં વીચાર કરજો.